

Biuletyn ZG Polskiego Towarzystwa Astronomicznego

3/2010

07.10.2010

1. Międzynarodowa Olimpiada Astronomiczna i Astrofizyczna w Pekinie i Gdańsku – patronat PTA

We wrześniu 2010 w Pekinie odbył się finał Międzynarodowej Olimpiady Astronomicznej Astrofizycznej. Opiekunami polskiej reprezentacji byli dr Waldemar Ogłóza i dr Grzegorz Stachowski z Instytutu Fizyki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Polską reprezentację stanowili laureaci ostatniej krajowej, 53. Olimpiady Astronomicznej. Złoty medal olimpiady w Pekinie zdobył Przemysław Mróz z VII LO im. Juliusza Słowackiego w Warszawie, który dodatkowo zdobył również nagrody za najlepszy sumaryczny wynik we wszystkich konkurencjach oraz za najlepszy wynik w części praktycznej. Srebrne medale zdobyli: Damian Puchalski z Liceum Akademickiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i Maksymilian Sokołowski z I LO im. Mikołaja Kopernika w Krośnie, a wyróżnienie Jakub Bartas z I LO im. Bolesława Chrobrego w Pszczynie. Nie jest to pierwsza wygrana Przemysława Mroza; był on wcześniej zwycięzcą w konkursie zadań astronomicznych w Delcie, współorganizowanym przez PTA w ramach Międzynarodowego Roku Astronomii 2009. Więcej informacji na stronie: <http://www.as.up.krakow.pl/ioaa>. Finał kolejnej Olimpiady w roku 2011 odbędzie się w Polsce. PTA objęło patronat nad tym wydarzeniem przyjmując następującą Uchwałę:

„Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Astronomicznego, na Zebraniu w Poznaniu, w dniu 28 września 2010 r., podjął j e d n o m y ś l n i e Uchwałę o objęciu Patronatu nad Międzynarodową Olimpiadą Astronomiczną i Astrofizyczną 2011 (IOAA), która odbędzie się w Polsce.

Zwycięzcą i zdobywcą złotego medalu w tegorocznej Międzynarodowej Olimpiadzie Astronomicznej i Astrofizycznej, która odbyła się w Pekinie, został polski uczeń, Przemysław Mróz, a dwóch innych zdobyło srebrne medale.

Olimpiada 2011, której termin i miejsce zbiega się z rocznicą 400-lecia urodzin Jana Heweliusza uroczą obchodzoną w Gdańsku, stanowić będzie ważne wydarzenie astronomiczne w skali światowej. Dlatego też, istotnym będzie włączenie się wielu członków PTA do organizacji tej Olimpiady.

Jednocześnie, zdaniem ZG PTA, należy mieć nadzieję, że tradycja sukcesów polskich uczniów w IOAA będzie w 2011 roku podtrzymana.”

2. Zjazd PTA, Gdańsk 11-15 września 2011

Najbliższy Zjazd Polskiego Towarzystwa Astronomicznego odbędzie się w Gdańsku w dniach 11-15 września 2011.

Lokalny Komitet Organizacyjny (lista otwarta):

dr Piotr Gnaciński - Uniwersytet Gdański
dr hab. Maciej Mikołajewski – UMK, ZG PTA
dr Grzegorz Szychliński – Muzeum Historyczne Miasta Gdańska
mgr inż. Elżbieta Bandura – Uniwersytet Gdański
mgr Magdalena Więcek – Centrum Hewelianum

Komitet Naukowy:

dr hab. Maciej Mikołajewski – UMK, ZG PTA
dr hab Krzysztof Goździewski - UMK
prof. Zdzisław Musielak – University of Texas
prof. Ryszard Szczerba - CAMK
prof. Janusz Sylwester - CBK

3. Rok Jana Heweliusza 2011

Polskie Towarzystwo Astronomiczne wsparło starania gdańskich środowisk twórczych o ogłoszenie roku 2011 Rokiem Jana Heweliusza. W piśmie Wiceprezesa PTA Macieja Mikołajewskiego do Komisji Kultury Sejmu RP, czytamy m.in.:

„28 stycznia 2011 roku przypada 400. rocznica urodzin Jana Heweliusza (1611-1687), wielkiego gdańszczyzanina i po Koperniku, najwybitniejszego polskiego astronoma, aż do czasów współczesnych. Heweliusz stworzył w Gdańsku największe w ówczesnej Europie obserwatorium astronomiczne, wyposażone we własnoręcznie skonstruowane, znakomitej jakości teleskopy i przyrządy pomiarowe. [...] W dziele Prodrumus astronomiae (1690) zawarł atlas pięćdziesięciu czterech gwiazdozbiorów, wśród których dwanaście konstelacji zostało opisanych po raz pierwszy. Jedną z nich była, składająca się z siedmiu gwiazd "Tarcza Sobieskiego", nazwana tak na cześć królewskiego mecenasa. Gwiazdozbiór ten do dzisiaj zachował swoją nazwę i miejsce na niebie.

Ustanowienie roku 2011 Rokiem Jana Heweliusza daje w Polsce niepowtarzalną szansę powtórzenia niektórych doświadczeń z zakresu popularyzacji astronomii i upowszechniania wiedzy, uzyskanych podczas Międzynarodowego Roku Astronomii 2009, kiedy to setki tysięcy, a może i miliony ludzi w kraju uczestniczyło w pokazach nieba, wykładach czy imprezach kulturalnych dedykowanych astronomii. Wiele rozpoczętych wówczas inicjatyw trwa nadal i ma szansę zostać sfinalizowana właśnie w roku 2011.[...]

Polskie Towarzystwo Astronomiczne, międzynarodowa społeczność astronomów, oraz lokalne środowiska twórcze Gdańska przygotowują bogate obchody rocznicy urodzin Heweliusza. M.in. w Gdańsku odbędzie się międzynarodowa konferencja poświęcona historii astronomii, finał Międzynarodowej Olimpiady Astronomicznej i Astrofizycznej oraz 35. Zjazd naszego Towarzystwa. Osoba i dzieło Jana Heweliusza wydają się bardzo ważne dla kształtowania naszej dumy narodowej i poczucia przynależności do kultury i nauki europejskiej na przestrzeni wielu wieków. Obchody Roku Jana Heweliusza, łącznie z Rokiem Czesława Miłosa, pozwolą wyróżnić obydwie filary narodowej kultury – naukę i sztukę – na tle współczesnej i historycznej kultury europejskiej.”

W dniu dzisiejszym sejmowa Komisja Kultury jednogłośnie poparła ustanowienie roku 2011 Rokiem Jana Heweliusza i skierowała projekt uchwały w tej sprawie, do dalszych prac parlamentarnych.

4. Medal Włodzimierza Zonna i Nagroda Młodych PTA

Zarząd Główny PTA przypomina o kolejnej edycji Nagrody im. Włodzimierza Zonna za szeroko rozumianą popularyzację astronomii (regulamin Nagrody http://www.pta.edu.pl/dok/regulamin_Zonna.pdf). Zgłoszeń kandydatów mogą dokonywać członkowie PTA, Zarząd Główny PTMA oraz astronomiczne placówki naukowe i planetaria. Zgłoszenia powinny być kierowane do Zarządu Głównego PTA i wysłane listownie, bądź

elektronicznie na adres Przewodniczącego Komisji dr hab. Macieja Mikołajewskiego: mamiko@astri.umk.pl do dnia 31 stycznia 2011 roku.

Przypominamy również o kolejnej edycji Nagrody Młodych. Zgodnie z regulaminem Nagrody (http://www.pta.edu.pl/dok/regulamin_mlodych.pdf) kandydatów może zgłosić każdy członek PTA, na ręce przewodniczącego Jury prof. Bronisława Rudaka do 30 kwietnia 2011r.

5. Konkurs SkyQuest – Wakacyjne spotkanie z niebem

Konkurs "SkyQuest - Wakacyjne spotkanie z niebem", został przeprowadzony przez Kamila Złoczewskiego i współpracowników. W konkursie wzięło udział 43 uczestników oraz 16 mentorów. Konkurs polegał na prowadzeniu obserwacji i zamieszczaniu relacji w postaci wspólnego bloga. Jury postanowiło wyróżnić wszystkich tych uczestników, którzy wykonali co najmniej 4 zadania obserwacyjne. Głównymi nagrodami w kategoriach gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalne były: teleskop SkyWatcher oraz lornetka Celestron SkyMaster, ufundowane przez PTA ze środków przyznanych na ten cel przez Ministerstwo. Więcej szczegółów na stronie <http://skyquest.astropolis.pl>

6. Planetoidy w 11. Gimnazjum w Toruniu

Wiceprezes PTA, kol. Maciej Mikołajewski został poproszony o wręczenie tzw. Certyfikatów NASA podczas uroczystości otwarcia roku szkolnego 2010/2011 w 11. Gimnazjum im. Stefana Banacha w Toruniu. Certyfikaty te, będące świadectwem odkrycia za pośrednictwem Internetu nowych, nieznanych planetoid, wręczone zostały kolejnym kilku uczniom tej Szkoły. Łącznie uczniowie Liceum i Gimnazjum im. Stefana Banacha, pod opieką swojego nauczyciela, mgr Bogdana Sobczuka, odkryli już kilkanaście planetoid. Dwie z nich, mają już na tyle określone orbity, że zostały skatalogowane pod ostatecznym numerem i oczekują na nadanie im. nazw własnych. Uczniowie Szkoły wzięli również bardzo aktywny udział w akcji 100 godzin astronomii, podczas Międzynarodowego Roku Astronomii 2009, dzieląc się z kilkusetosobową widownią swoimi doświadczeniami i wrażeniami uzyskanymi podczas poszukiwań planetoid. Szkoła, z życzeniami kontaktu z niebem nie tylko przez Internet, otrzymała od PTA nagrodę w postaci małego teleskopu SkyWatcher.

7. Instytut B61 - Zderzenie

Już po raz drugi toruńskiemu teatrowi Instytut B61 Zarząd Główny PTA udzielił „patronatu honorowego”. Po raz pierwszy miało to miejsce w przypadku debiutu Instytutu i przedstawionej na koniec Roku Astronomii 2009 premiery spektaklu „Ewolucja Gwiazd” zaprezentowanej w gigantycznych podziemiach największego pruskiego fortu w Toruniu. Kolejne dwie premiery „Endoskopia” i „Operacja Słapstick” odleglejsze już od astronomii, uświetniały toruńskie festiwale nauki i sztuki filmowej. Ostatnia premiera, „Zderzenie” nawiązywała do Wielkiego Zderzacza Hadronów (LHC) i wiązanych z nim nadziejach odkrycia istoty początków Wszechświata. Przybliżając problemy współczesnej nauki B61 przemówił niepozobawionym autoironii slangiem fizyków i kosmologów, ale przede wszystkim językiem współczesnej, czasem balansującej na granicy prowokacji sztuki: instalacją, performansem, piosenką aktorską, rockową i rapem. Unikatowe w tym spektaklu było umieszczenie instalacji na platformach specjalnego pociągu, który zatrzymywał się i prezentował swoje spektakle na stacjach Toruń Główny, Włocławek, Warszawa Centralna, Łódź Fabryczna, Poznań Główny i Bydgoszcz Główna. Przestrzeń między stacjami, ten przedziwny skład pokonywał ciągnięty przez lokomotywę ET21, a wśród wagonów najbardziej przykuwała wzrok ogromna platforma z gigantycznym napisem KOSMOS.

Dawno nasz Wszechświat nie miał takiej reklamy. Scenarzystą, reżyserem i producentem kolejnych spektakli Instytutu B61, jest astronom, doktorant w Centrum Astronomii UMK w Toruniu, mgr Jan Świerkowski. Strona internetowa Instytutu: <http://instytut-b61.com/wielkie-zderzenie/>.

Maciej Mikołajewski

8. Sprawy finansowe PTA

Przypominamy o konieczności opłacania rocznych składek członkowskich, w ramach których wysyłamy Koleżankom i Kolegom „Uranie-Postępy Astronomii”. Wzorem lat poprzednich chcemy do numeru 1 U-PA 2011, dodać dla prenumeratorów kolejną edycję kalendarza „Astrofotografia Amatorska 2011”. Bez Waszych składek może to okazać się niemożliwe. Przypominamy, że składka roczna wynosi 60,- zł. W związku z Kalendarzem, który ze względu na prawa autorskie wykonawców zdjęć, musimy rozdawać za darmo, prosimy o dowolne, nawet niewielkie darowizny w tej intencji. O aktualnym stanie zaległości w składkach można się dowiedzieć w Sekretariacie PTA u pani Magdy Jędrkiewicz-Gos (tel. 022 841 0041 w. 146, e-mail: hania@camk.edu.pl). Składki należy wpłacać na konto PTA: **Millenium Biznes BIG Bank Gdański S.A. Nr. konta: PL 93 1160 2202 0000 0000 2906 0524** lub konto Uranii-PA (w każdym zeszytcie Uranii). Koleżanki i Kolegów z bardzo dużymi zaległościami w płaceniu składek namawiamy do reaktywowania swojego członkostwa poprzez napisanie nowego podania o przyjęcie w skład naszego Towarzystwa z obietnicą ... regularnego uiszczania składek w przyszłości.